

KAHEKÜMNE ESIMENE PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA AD 2023

Lk 10:1–12 (5Ms 31:6–8; KI 1:9–11)

- 1 Aga pärast seda määras Issand veel seitsekümmend ja läkitas nad kahekaupa enese eele igasse linna ja paika, kuhu Ta ise tahtis minna.
- 2 Ta ütles neile: «Lõikust on palju, töötajaid aga vähe. Paluge siis lõikuse Issandat, et Ta saadaks töötajaid välja oma lõikusele!
- 3 Minge! Vaata, ma läkitan teid kui lambaid huntide sekka.
- 4 Ärge kandke kukrut ega pauna ega jalatseid ja ärge teretage kedagi teel!
- 5 Aga kui te astute kuhugi majja, ütelge esmalt: «Rahu olgu sellele kojale!»
- 6 Ja kui seal on rahulaps, siis hingab teie rahu tema peal, aga kui ei ole, pöördub rahu tagasi teie peale.
- 7 Aga jääge samasse majja, sööge ja jooge, mis neil on, sest tööline on oma palka väärt! Ärge käige ühest majast teise!
- 8 Ja kui te lähete kuhugi linna ja teid võetakse vastu, siis sööge, mida teile ette pannakse,
- 9 ja tehke terveks sealsed haiged ja öelge neile: «Jumala riik on teie lähedal!»
- 10 Aga kui te lähete kuhugi linna ja teid ei võeta vastu, minge välja selle tänavaile ja öelge:
- 11 «Ka tolmu, mis teie linnast meie jalgade külge on hakanud, pühime teile maha. Ometi teadke, et Jumala riik on lähedal!»
- 12 Ma ütlen teile: Soodomal on sel päeval hõlpsam põli kui tollel linnal.»

Pärast neid asju aga seadis Issand üles teised seitsekümmend kaks ja läkitas nad kahekaupa oma palge eele igasse linna ja paika, kuhu Ta kavatses ise minna. Ta ütles aga neile: «Eks lõikust ole palju, töötajaid aga vähe. Anuge nüüd lõikuse Issandat, et Ta paiskaks töötajaid oma lõikusele. Minge! Vaadake, ma läkitan teid kui lambaid huntide keskele. Ärge kandke kukrut ega märssi ega sandaale ja teel olles ärge tervitage kedagi embusega. Ja millisesse kotta te ka astuksite, ütelge: «Rahu sellele kojale!» Ja kui seal ongi rahu poeg, siis peab teie rahu jääma puhkama tema peale. Kui aga mitte, siis peab ta teie peale tagasi laskuma. Aga püsige samas kajas, süües ja juures, mis neil on. Töötaja on ju oma tasu väärt. Ärge käige majast majasse. Ja kui te peaksite minema mõnda linna ja teid seal vastu võetakse, siis sööge teile ette pandavat. Ja tehke terveks sealsed põdurad ning öelge neile: «Jumala kuningriik on teie ligi tulnud.» Aga kui te peaksite sisenema mõnda linna ja teid ei võeta vastu, siis ütelge selle tänavaile minnes: «Ka teie linnast meie jalge külge jäänud tolmu me pühime teie vastu maha. Siiski teadke, et Jumala kuningriik on teie ligi tulnud.» Ma ütlen teile, et Soodomal on sel päeval hõlpsam kui sel linnal.»

Sissejuhatus

Kiriku pärimuse järgi on kolmanda evangeeliumi autoriks arst Luukas, kes oli sündinud Antiookias paganlike vanemate lapsena¹. Kuigi vahel on arvatud, et Luukas võis juba varasemalt kuuluda Jeesuse laiemasse õpilasteringi (nn seitsmekümne hulka), on kirikuisad valdavalt veendunud, et temast sai kristlane Pauluse kuulutustöö tulemusena, kelle saatjaks Luukas tema teisel ja kolmandal misjonireisil oli, jäädes Pauluse juure ka tema vangipõlvpäevil.

Luuka evangeeliumi 21. peatükk toob ära Jeesuse ettekuulutuse Jeruusalemma hävitamise kohta, kuid ei maini selle ettekuulutuse täitumist, seega on tõenäoline, et evangeelium on kirjutatud enne aastat 70. Ning kuna evangeeliumi järg, Apostlite tegude raamat, lõpeb kirjeldusega Pauluse jõudmisest Rooma, kus apostel viibis [vähemalt] kaks aastat enne oma märtrisurma aastal 64, tundub üsna tõenäoline, et evangeelium on valminud hiljemalt 60. aastate esimesel poolel.

Olles ise endine paganausuline, väljendab Luukas oma evangeeliumis kindlat veendumust Jeesuses teostunud lunastuse universaalsusest: see ei ole mõeldud mitte ainult juutidele, vaid kõigile rahvastele: «Nõnda on kirjutatud, et Messias pidi kannatama ja kolmandal päeval üles tõusma surnuist. Ja Tema nimel peab kuulutatama meelearandust pattude andeksandmiseks kõigi rahvaste seas, alates Jeruusalemmast.» (Lk 24:46j)

Luuka evangeelium (nagu ka Apostlite tegude raamat) algab sissejuhatusel, milles raamatu esmase adressaadina märgitakse «üliaulist Teofilost²», samuti kirjeldab Luukas sissejuhatuses nii oma töömeetodit kui eesmärki: «Juba mitmed on võtnud kätte koostada jutustus neist asjust, mis meie seas on aset leidnud, nõnda nagu seda on meile edasi andnud need, kes ise algusest peale on seda oma silmaga näinud ja on saanud sõna sulasteks. Seepärast on mullegi tundunud õige, pärast kõigega algusest peale täpset tutvumist, kirjutada sinu jaoks, üliauline Teofilos, järgemööda kõik üles, et sa võiksid õppida tundma sulle õpetatud asjade usaldusväärset.» (Lk 1:1–4)

Arvatavasti oli Teofilos ristiusust huvitunud pagan, võib-olla ka juba ristimiskandidaadiks vastuvõetu, kes sellisena kehastab õigupoolest kogu inimkonda, kellele Kristuse jüngrid on kutsutud evangeeliumi kuulutama. Seda tasub ka evangeeliumi paremaks mõistmiseks pidevalt mees pidada, iseäranis kahest aspektist. Esiteks juba mainitud universaalsus: kristlik rõõmusõnum on mõeldud (ja möödapärasmatult vajalik) kõigile rahvastele. Ning teiseks: kuna autori eesmärgiks ei ole mitte rahuldada lugejate uudishimu, vaid neid usuliselt veenda, on ta ajaloolisele

---

¹ Seda, et tegemist oli sünni poolest paganaga, võib järeldada apostel Pauluse sõnadest Kirjas koloslastele, kus apostel nimetab ainsaks ümberlõigatute hulgast tema juurde jäänud kaastöölisteks Aristarhost ja Markust, andes seejärel edasi tervitused ka «armsalt arstilt Luukaselt» (vt Kl 4:10–14).

² Nimi Θεόφιλος tähendab «Jumala sõber».

tõepärasusele piinliku täpsusega truuks jääda püüdes³ oma teose üles ehitanud viisil, mis toob esile kristluse olulisimad õpetuslikud ja usutunnistuslikud tõed. Parimal viisil väljendavad seda taotlust ehk Emmause jüngrite loos öeldud sõnad: «Ja hakates peale Moosesest ja Prohvetitest, seletas Jeesus neile ära kõigist kirjadest selle, mis Tema kohta käib.» (Lk 23:27)

Keelelisi märkuseid

Määras – ἀνέδειξεν – sõna ἀναδείκνυμι tähistab eeskätt avalikku teadaandmist kellegi ametisemääramisest või valimisest ning ametisse määratu või valitu avalikku esitlemist, üles seadmist.⁴

Issand – ὁ κύριος – κύριος on Uues Testamendis enamasti Jumalale (ja Kristusele) reserveeritud tiitel, algses tähenduses «peremees», «omanik», «isand», «valitseja».

Seitsekümmend – ἑβδομήκοντα [δύο] – paljudes käsikirjades on «seitsekümmend kaks».

Läkitas – ἀπέστειλεν – sõna ἀποστέλλω tähistab enamasti kindla ülesandega läkitamist (määramist).

Enese eele – πρὸ προσώπου αὐτοῦ – sõnasõnalt: «oma palge eele».

Tahtis minna – ἤμελλεν ἔρχεσθαι – sõna μέλλω tähistab midagi kindlaksmääratud, midagi, mis on igal juhul, kindlasti tulemas. Õigem oleks tõlkida: «kavatses/oli võtnud ette minna» või «oli minemas».⁵

Töötægijaid – οἱ...ἐργάται – sõna ἐργάτης – «töötægija» – tuleneb sõnast ἔργον – «töö», «tegu».

Paluge – δεήθητε – sõna δέομαι tähendab «[millestki] puudust tundma», «[midagi] soovima/ihaldama», «anuma», «paluma».

Saadaks – ἐκβάλη – sõna ἐκβάλλω koosneb seestütlevast eessõnast ἐκ ning verbist βάλλω – «viskama», «heitma», «pilduma», «pillutama» – ning tähendab sõnasõnalt «välja heitma», «välja viskama», «välja paiskama».⁶

Jalatseid – ὑποδήματα – sõna ὑπόδημα tähistab eeskätt paeltega seotavat sandaali.

³ Vt nt Lk 3:1j.

⁴ Seda sõna kasutatakse Uues Testamendis veel üksnes Ap 1:24: ἀνάδειξον – «näita».

⁵ 1739. aasta Piiblis: «pidi minnema»; 1968. aasta piiblitõlkes: «mõtles minna».

⁶ Siin tähistab see sõna ilmselt suures koguses ja hädavajalike töötægijate välja läkitamist (sarnaselt sellele, kuidas väejuht «paiskab» lahingusse uusi vägesid). 1739. aasta Piiblis: «wottaks wäljaaiada».

Teretage – ἀσπάσησθε – sõna ἀσπάζομαι tuleneb verbist σπάω – «tõmbama» – ja ei tähista mitte üksnes sõnade või kerge peanoogutusega, vaid südamliku embuse ja suudlusega tervitamist.

Teel – κατὰ τὴν ὁδὸν – sõna ὁδός tähendab nii «tee» kui «teekond» (s.t «käidud/parajasti käidav tee»⁷).

Rahu – sõna εἰρήνη tähistab nii rahu vastandina sõjale, kui ka üldist heaolu, üksmeelt, harmooniat.

Rahulaps – υἱὸς εἰρήνης – sõnasõnalt: «rahu poeg».

Hingab – ἐπαναπαύσεται – sõna ἐπαναπαύομαι koosneb alalütlevast eessõnast ἐπί ja verbist ἀναπαύω – «puhkehetke andma/võimaldama», «puhkust andma», «puhkama», «hetkeks hinge tagasi tõmbama», «hetkeks peatuma»⁸.

Palka – οὐ μισθοῦ – sõna μισθός tähistab töötasu, [välja teenitud] palka, seda ka karistuse mõttes.

Väärt – sõna ἄξιος tähendab «kaalukas», «vääruslik», «sobilik», «kohane», ülekantult ka «autoriteetne».

Võetakse vastu – δέχονται – sõna δέχομαι tähendab «kätte võtma», «käest kinni võtma», «vastu võtma», ka «külalislahkust osutama» ja «omaks võtma».

Mis teile ette pannakse⁹ – τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν – sõna παρατίθημι tähendab «ette panema», «ette seadma», «esitama», ka «[midagi kellelegi] üle andma», «[midagi kellegi] hoolde usaldama».

Tehke terveks – θεραπεύετε – sõna θεραπεύω tähendab «teenima», «aitama», «tervendama», «ravima», «tervist taastama»¹⁰.

Haiged – τοὺς...ἀσθενεῖς – sõna ἀσθενής – «haige», «nõder», «põdur» – koosneb eitavast eesliitest α ja verbist σθενώ – «kinnitama», «tugevaks tegema».

Jumala riik – ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ – sõna βασιλεία – «kuningriik», «valitsus» – tuleneb tõenäoliselt sõnast βᾶσις, mis siinses kontekstis tähistab kõrgemal kohal seismist.

⁷ Vrd samast algtüvest pärineva venekeelse verbiga ходить – «käima».

⁸ Sõna ἀναπαύω aluseks olevast verbist παύω tuleneb ka sõna «paus».

⁹ Võib-olla vihjab Jeesus siin, et tuleb olla valmis võtma vastu ka juutide poolt rüvedaks peetavat toitu.

¹⁰ Siit tuleneb ka eesti keeles tarvitatav võõrsõna «teraapia».

On teie lähedal – ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς – sõna ἐγγίζω tähendab «lähenema», «ligi tulema». Originaalis kasutatakse siin täisminevikku: «on teie ligi/juurde tulnud».¹¹

Tänavaile – εἰς τὰς πλατείας – sõna πλατεῖα tähistab eeskätt laia tänavat.

Soodomal – Σοδόμοις – nimi Σόδομα – heebrea keeles סֹדֹם – tähendab tõenäoliselt «põlev».

On...hõlpsam põli – ἀνεκτότερον ἔσται – sõna ἀνεκτός tähendab siinkohal «[kergemini] talutav/väljakannatav».

Sisuline analüüs

Luuka evangeeliumi kümnenda peatüki algus on äärmiselt sarnane üheksanda peatüki algusele: Lk 9:1–6 läkitab Jeesus oma kaksteist apostlit «kuulutama Jumala riiki ja parandama haigeid» ning Lk 10:1–20 läkitab Ta sama ülesandega veel seitsekümmend või seitsekümmend kaks jüngrit. Sarnasuse kõrval on täheldatavad ka olulised erinevused, mis aitavad mõista, miks Jeesus pidas taolist kahekordset läkitamist vajalikuks.

Kui kaksteist apostlit pidid ümbruskonna linnadesse ja küladesse minema ilmselt Jeesuse asemel, siis seitsmekümne [kahe] jüngril läkitamise juures öeldakse, et Jeesus saatis nad «igasse linna ja paika, kuhu Ta ise tahtis minna» (Lk 10:1), niisiis oli nende ülesandeks Jeesuse saabumist ette valmistada ning nad pidid endale selgelt aru andma, et nad ei esinda ega kuuluta mitte iseennast, vaid võivad kuulutada üksnes oma Issandat ja Õpetajat ning Tema nimel ja üksnes Tema autoriteedile toetudes.

Küllap siin on oluline tähendus ka arvul seitsekümmend (või seitsekümmend kaks¹²), kuna see meenutab Jumala poolt Moosesele abiks antud seitsetkümmet vanemat, kelle seadmisest ja missioonist kõneldes ütles Issand Moosesele: «Ma võtan sinu peal oleva Vaimu ja panen nende peale, et nad koos sinuga kannaksid rahva koormat ja sul ei oleks vaja üksinda kanda.» (4Ms 11:17) Nagu Moosesele abiks seatud vanemad tegutsesid Moosese pealt võetud vaimu väes, nii tegutsevad ka Jeesuse läkitatud jüngrid Tema autoriteedi varal ja Temalt saadud meelevaldaga, mitte omaenda jõust, väest ega tarkusest – viimati nimetatuga seoses tasub tähele panna, et Jeesus ei anna ei apostlitele ega seitsmekümnele (või seitsmekümne kahele) jüngrile neid läkitades ülesannet õpetada, kuna Õpetaja on Tema üksi, vaid nende töö on kuulutada Jumala kuningriigi saabumist ning viia inimestele Jumala rahu.

---

¹¹ 1739. aasta Piiblis: «on teie jure liggi tulnud».

¹² Võib-olla on arv seitsekümmend kaks seotud asjaoluga, et Moosesele abiks antud vanematest kõneldes nimetatakse esmalt seitsetkümmet ja siis eraldi kahte (kes võisid muidugi kuuluda ka seitsmekümne hulka).

Jeesus läkitas jüngrid välja kahekaupa, küllap nii selleks, et nad teineteist toetaksid, kui veelgi enam selleks, et nende tunnistus Temast oleks usaldusväärne – sest «kahe või kolme tunnistaja sõna põhjal saab asi selgeks» (5Ms 19:15). Seejuures pole Jeesuse jaoks oluline mitte endale au ja kuulsuse kogumine, vaid see, et jumalik lõikus rohke viljasaagi annaks – ning et selle kogumiseks häid töötajaid jätkuks (Lk 10:2). Siinkohal on paslik meenutada veidi varem jutustatud tähendamissõna külvajast, kes ootab, et heasse mulda pandud seeme sajakordset vilja kannaks, teades samal ajal täie selgusega, et suur osa külvatud seemnest jääb paraku ilma viljata.

Nii kärbib Jeesus ka oma läkitatute entusiasmi: «Vaata, ma läkitan teid kui lambaid huntide sekka!» Jeesuse sõnumiviijad peavad olema valmis mitte ainult selleks, et neid ei võeta vastu (Lk 10:6.10–12), vaid ka selleks, et neid koheldaksegi nii, nagu hundid kohtlevad lambaid: Jeesuse järgimine tähendab oma risti päevast päeva enda peale võtmist ning oma elu kaotamist Tema pärast (Lk 9:23j). Lisaks otsestele märtrikannatustele kuulub selle juurde ka valmisolek kõigest Jeesuse nimel ja Tema pärast lahti lasta, «sest mis kasu on inimesel, kui ta võidaks terve maailma, aga kaotaks iseenese või teeks enesele kahju» (Lk 9:25). Ka see, et jüngrid peavad Jeesuse nimel välja minnes loobuma mitte ainult oma homse, vaid ka tänase päeva kindlustamisest, on osa neilt nõutavast oma mina salgamisest ja risti kandmisest.

Samamoodi, nagu Jeesus keelas oma jüngritel kanda kukrut, pauna ja jalatseid ning hoiduda teel vastutulijate tervitamisest, oli aastasadu varem elanud prohvet Eelija öelnud oma sulasele Geehasile, kelle ta läkitas tervendama Suunemi naise poega: «Pane vöö vöole, võta minu sau kätte ja mine! Kui sa kohtad kedagi, siis ära tereta teda, ja kui keegi teretab sind, siis ära vasta temale!» (2Kn 4:29) Eliisa sulase puhul oli vastutulijate tervitamise keelamise põhjus ilmselt selles, et tegemist oli äärmiselt kiireloomulise asjaga – Jeesuse jüngrite puhul annab teel kohatavate tervitamisest hoidumine aga märku sellest, kuivõrd kõike muud varjutava ülesandega nad on läkitatud. Neil pole aega ei *small talk*-i ega tavapärase viisakusavalduste jaoks, ning nii raske, kui seda on ka aktsepteerida, neil on vaja keskenduda millelegi, mis on olulisem isegi inimlikust kiindumusest ja lähedusest.¹³

Esimene sõnum, millega Jeesuse jüngrid ükskõik, millisesse kotta sisse astuvad, peab olema: «Rahu olgu sellele kojale!» (Lk 10:5) Rahu ei ole mitte ainult sõja, vaenu ega riiu vastand, vaid rahu tähistab kogu inimese heaolu: tema head käekäiku, hinge- ja meelerahu, läbisaamist kaasinimestega, iseäranis omaenda perekonnaga – võiks koguni öelda, et pereõnne –, tervist ja kõike, mis teeb inimese elu elamisväärseks. See rahu aga, mida inimestele viima Jeesus oma jüngrid läkitas, on midagi veelgi enam. See on

---

¹³ See ei tähenda, et inimlikku kiindumust ja lähedust tuleks iga hinna eest vältida. Selles pole midagi taunimisväärset seni, kuni ei unustata Jeesuse sõnu: «Kui keegi minu juurde tuleb ja ei vihka oma isa ja ema ja naist ja lapsi ja vendi ja õdesid ja veel pealegi iseenese elu, see ei saa olla minu jünger.» (Lk 14:26)

lepitus ja rahu Jumalaga; see loob tõelise rahu nii taevas kui maa peal: «Sest Tema on meie rahu, kes on mõlemad liitnud üheks ja lõhkunud maha vaheseina – see tähendab vaenu – oma ihu kaudu, kui Ta muutis kehtetuks käskude Seaduse, et luua eneses need kaks üheksainsaks uueks inimeseks, tehes rahu, ning et lepitada Jumalaga mõlemad ühesainsas ihus risti kaudu, surmates risti peal vaenu. Ta on tulnud ja kuulutanud rõõmusõnumit rahust teile, kaugelolijaile, ja rahu lähedalolijaile, sest Tema läbi on meil mõlemal ühesainsas Vaimus ligipääs Isa juurde.» (Ef 2:14–18)

Rahulapse (või sõnasõnalt «rahu poja») all peab Jeesus ilmselt silmas neid, kes Tema jüngerite rahuõnumi vastu võtavad. Võttes vastu sõnumi rahust, võtavad nad vastu nii rahu kui Rahuandja enda, s.t Jeesuse Kristuse, Jumala ainusündinud ja inimeseks saanud Poja, kelles Jumala enda kuningriik on tulnud inimeste juurde. Need, kes pole valmis Teda vastu võtma, jäävad ilma ka rahust – seda ette öeldes Jeesus tegelikult julgustab oma jüngerid, kuna Ta ei taha, et nad hakkaksid mõtlema, nagu oleksid nemad midagi valesti teinud. Nagu öeldud, ei kuuluta Jeesuse jüngerid mitte iseennast, vaid oma Issandat ja Õpetajat; see ei ole mitte nende, vaid Jeesuse sõnum, millega nad on välja läkitatud. Nad ei tegutse omaenda autoriteedi varal, omaenda jõu ega tarkusega, vaid üksnes oma Issandale toetudes – ja nii ei mõõdeta nende töö kvaliteeti mitte välise eduga, vaid selle järgi, kas nad on olnud ustavad oma missioonile.

Rahu, mida Jeesuse jüngerid inimestele viivad, ei lähe selle tagasilükkamise korral mitte kaotsi, vaid «pöördub tagasi» nende peale (Lk 10:6). See kehtib täpselt samamoodi tänapäevalgi: isegi siis, kui kiriku töö ei näi vilja kandvat, võime kogeda jumalikku südame-, hinge- ja meelerahu, kui teame, et oleme olnud oma Issandale ustavad. Me ei pea järgima ajavaimu ega sellele toetudes ajama taga ehk küll nähtavat, ent paraku näilist ja seetõttu mitte ainult kaduvat, vaid sageli lausa jumala- ja tõe vastast edu.

Tegelikult võib väline ebaedu olla isegi kindlaimaks märgiks sellest, et tegemist on Jumala tööga: «Me kanname alati oma ihus Jeesuse surma, et ka Jeesuse elu avalduks meie ihus.» (2Kr 4:10) Jeesus ütleb oma jüngeritele: «Ei ole teener suurem kui ta isand! Kui nad on taga kiusanud mind, kiusavad nad taga teidki. Kui nad on pidanud minu sõna, peavad nad teiegi sõna.» (Jh 15:20) Samamoodi kinnitab Jeesus missioonilt naasnud läkitatuid: «Kes teid kuulda võtab, see võtab kuulda mind, kes teid kõrvale lükkab, see lükkab kõrvale minu, kes aga minu kõrvale lükkab, see lükkab kõrvale mu Läkitaja.» (Lk 10:16)

Kui Jeesus manitses oma jüngerid, et nad ei laseks millelgi ega kellelgi oma teekonda takistada ega aeglustada, siis otsekui vastandiks sellele on juhtnõör jääda (mõneks ajaks¹⁴) paigale kotta, kus neid vastu võetakse, ning praktiseerida lauaosadust sealse

---

¹⁴ «Iga apostlit, kes tuleb teie juurde, tuleb võtta vastu kui Issandat ennast. Ta ärgu jäägu aga rohkem kui üheks päevaks; kui vaja, siis ka teise; kui ta jääb aga kolmeks, on ta valeprohvet. Ära minnes apostel ärgu võtku midagi peale leiva niikauaks, kui jääb ööbima. Küsib ta aga raha, siis on ta valeprohvet.» (Kaheteistkümne apostli õpetus XI, 4–6)

pererahvaga: «Aga jääge samasse majja, sööge ja jooge, mis neil on, sest tööline on oma palka väärt! Ärge käige ühest majast teise!» (Lk 10:7) On üsna kindel, et neid Issanda sõnu kirja pannes oli evangelist Luuka silme ees seegi, mida ta koges pärast Jeesuse ülestõusmist ja taevasseinemist ning Püha Vaimu väljavalamist: «Kõik usklikud olid üheskoos ja kõik oli neil ühine. Omandi ja vara nad müüsid ära ning jagasid raha igatühele sedamööda, kuidas keegi vajas. Nad viibisid päevast päeva ühel meelel pühakojas, murdsid leiba kodudes ja võtsid rooga juubeldades ning siira südamega.» (Ap 2:44–46) Mitte ainult armulaua-, vaid ka igapäevase leiva lauaosadus on nii Vanas kui Uues Testamendis Jumala rahvaks olemise vältimatu tunnus.

Jeesuse jüngrite missioon ei piirdu ainult üksikute kodadega, vaid Jeesus läkitas nad «igasse linna ja paika, kuhu Ta ise tahtis minna» (Lk 10:1). See tähendab, et nende sõnum ei pea kostma mitte üksnes majaseinte vahel, vaid ka linnatänavail. Lisaks sõnumile andis Jeesus oma jüngritele meelevalda haigeid terveks teha, ent seegi oli sõnumi teenistuses: «Tehke terveks sealsed haiged ja öelge neile: «Jumala riik on teie lähedal!»» (Lk 10:9) Kõik imeteod, mida Jeesus teeb kas vahetult või oma läkitatute kaudu, on eeskätt selle tunnustähed, et Jumala kuningriik on inimeste juurde tulnud. Jumala kuningriik on Tema ligiolu, mis on kõige täiuslikumal viisil saanud nähtavaks ja kogetavaks Tema lihaksaanud Pojas Jeesuses Kristuses. Paraku ei välista Jumala ligiolu avalikukssaamine Jeesuses Kristuses võimalust, et seda võidakse ignoreerida, et Jumala armu, abi ja päästesõnumi pakkumine võidakse tagasi lükata. Jeesus teadis seda ja arvestas sellega – ning hoiatas ka oma jüngreid: «Aga kui te lähete kuhugi linna ja teid ei võeta vastu, minge välja selle tänavale ja öelge: «Ka tolmu, mis teie linnast meie jalgade külge on hakanud, pühime teile maha.»» (Lk 10:10j)

See, et Jeesuse jüngrite tööd ei hinnata mitte välise edukuse, vaid ustavuse järgi, annab neile seesmise vabaduse: kui nad teavad, et on oma ülesande täitnud, et pea nad koheselt oma töö vilja nägemata meelt heitma ega enda süüdistamisse langema, vaid võivad rahuliku südamega (pidades meeles, et Jumala rahu on nende peale tagasi pöördunud) edasi minna, et järgmises paigas neile usaldatud sõnumit kuulutada. See pole mitte nende külv ega lõikus, vaid Issanda oma – nemad on üksnes töötegijad.¹⁵

Seejuures tuleb aga tähele panna, et tõepoolest oldaks Issanda töötegijailt nõutava kõrgusel,¹⁶ mitte ei poetaks mugavate vabanduste varju. Jeesus manitseb ja julgustab oma jüngreid, et nad ka siis, kui nad on neid ja nende sõnumit mitte vastu võtnud paigast selle tolmu maha pühkides lahkumas, ikkagi kuulutaksid: «Teadke, et Jumala riik on lähedal!» (Lk 10:11) Jah, Jeesus hoiatab, et «Soodomal on sel päeval hõlpsam põli kui tollel linnal» (Lk 10:12), ent see teadmine ei tohi panna Tema läkitatuid kellesegi

¹⁵ «Mina istutasin, Apollos kastis, kuid Jumal laskis kasvada.» (1Kr 3:6)

¹⁶ «Nõnda siis peetagu meid Kristuse sulaseiks ja Jumala saladuste majapidajajaks. Ent majapidajailt nõutakse, et nad oleksid ustavad.» (1Kr 4:1j)

hoolimatult, üleolevalt või koguni vaenulikult suhtuma, vaid Jeesuse jüngrid peavad nagu nende Issandki olema valmis laskma kasvõi oma südame läbi puurida selleks, et keegi ei peaks hukkuma, vaid et kõik võiksid tulla tõe ja Jumala tundmisele ning päästa oma hinged.¹⁷

Jeesuse jüngrid täidavad oma ülesande siis, kui see, milleks nad on läkitatud, saab nähtavaks ja tõeks, s.t need, kelle juurde nad lähevad, võivad kogeda, et «Jumala riik on lähedal» (Lk 10:11). Muidugi on seejuures oluline, kuidas Jeesuse jüngrid oma ülesannet täidavad,¹⁸ ent see, kes laseb seemnel idaneda, võrsuda ja vilja kanda, on ikkagi lõikuse Issand, mitte Tema töötegijad. Olla Jeesuse jänger, Tema sõnumiviija, on suur vastutus, mille kandmise teeb kergeks teadmine, et viimselt on kõik ikkagi Tema käes, kes on meid läkitanud ja meie nimed taevasse kirja pannud (vrd Lk 10:20).

Jutluseks

EELK Kirikukäsiraamatu järgi on Nelipühale järgneva 21. pühapäeva teemaks «Jeesuse saadikud». Pühapäeva sissejuhatuses öeldakse muuhulgas: «Jeesus kuulutas, et Jumala riik on kingitus. Ta andis patud andeks ka kõige patusemale. Jeesus läkitab omad maailma tunnistust andma sellest armust ja teenima inimesi Jeesuse nimel.»

Pühapäeva teemale vastab üsna otseselt kirikukäsiraamatu lugemiskava teise lugemisaasta Evangeelium (Lk 10:1–12), mis kõneleb seitsmekümne [kahe] jüngrid läkitamisest. Teise lugemisaasta Vana Testamendi lugemine sobitub Evangeeliumiga suurepäraselt, sisaldades Jumala poolt Moosese kaudu oma rahvale ja selle juhiks seatud Joosuale öeldud julgustussõnu: Issand julgustab nii rahvast üldiselt kui Joosuat isiklikult vahvusele ja kindlameelsusele, samamoodi, nagu Jeesus julgustab oma jüngreid minema Tema eel kõikjale, kuhu ta kavatseb ise minna, ning kuulutama Jumala kuningriigi saabumist, heitumata sellest, kui neid igal pool vastu ei võeta.

Ka Epistel (Kl 1:9–11) sobitub teemaga vähemalt teataval määral: tegemist on apostel Pauluse kinnitusega Kolossa kristlastele, et ta palvetab pidevalt nende eest, et nad võiksid ära tunda Jumala tahtmise ning sellele vastavalt elada ja vilja kanda.

Teise lugemisaasta Evangeeliumile jutlustades võiks keskenduda ühelt poolt Jeesuse jüngrite vastutusele anda oma Issandast ja Temas kohalolevaks saanud Jumala riigist ustavalt tunnistust ning teiselt poolt selle tunnistuse sisule: et Jeesus Kristus on meie

---

¹⁷ «Ma räägin tõtt Kristuses, ma ei valeta, minu kaastunnistaja on mu südametunnistus Pühas Vaimus, et mul on suur kurbus ja südamel lakkamatu valu, sest ma sooviksin pigem ise olla neetud ja Kristusest lahutatud oma vendade heaks.» (Rm 9:1–3)

¹⁸ «On võimatu, et ei tuleks ahvatlusi patule, aga häda sellele, kelle kaudu need tulevad. Talle oleks parem, kui tal oleks vesikivi kaelas ja ta heidetaks merre, kui et ta ahvatleks üht neist pisikestest patule.» (Lk 17:1j)

rahu ja lepitus Jumalaga, et Temas on meile kingitud pattude andeksandmine ja igavese elu lootus, ning et eeskätt see ongi vili, mille lõikamiseks tuleb Issandalt töötegijaid paluda: et võimalikult paljud võiksid pöörduda, jumaliku päästesõnumi vastu võtta ning igavese elu ja hingeõndsuse pärida.

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Lisaks kaheteistkümnele apostlile, kelle läkitamisest kõneleb Luuka evangeeliumi üheksanda peatüki algus, läkitas Jeesus veel seitsekümmend (või seitsekümmend kaks), et nad läheksid kõikjale, kuhu Ta ise kavatses minna. Jeesuse jüngrid ei ole kutsutud ega läkitatud kuulutama iseennast ega veenma inimesi Jumala poole pöörduma omaenda isiklikele võimetele, autoriteedile ega tarkusele toetudes, vaid üksnes oma Issandast tunnistust andes. Kui me seda ustavalt teeme, siis ei pea me küsima välise edu järele: kahtlemata võime rõõmustada, kui näeme, et meie töö kannab juba siin ja praegu vilja, ent ka see, kui me vilja ei näe, ei tohi meid heidutada, kuna meie missiooni paratamatu osa on seegi, et on neid, kes ei võta meie sõnumit vastu. Samamoodi oli palju neid, kes ei võtnud vastu Jeesust ennast ega Tema sõnumit, ning me teame, et viimaks löödi Ta risti.
2. Kui keegi aga võtab meie sõnumi – jumaliku päästesõnumi – vastu, siis võtab ta vastu Tema enda, kellest see sõnum tunnistust annab: Jeesuse Kristuse, Jumala ainusündinud ja inimeseks saanud Poja, kes on meid oma ristisurma läbi Jumalaga lepitatud ning toonud meile lunastuse ja rahu. Apostel Paulus ütleb, et Jeesus ise on meie rahu: Temas on kõik armu ja igavese elu aarded. Kristus ei lepita meid mitte ainult Jumalaga, vaid ka isekeskis: ning nii, nagu Jeesus manitses oma jüngreid jääma lauaosadusse nendega, kes nad ühes nende sõnumiga vastu võtavad, nii peame meiegi püsima oma usukaaslastega mitte ainult armulaua-, vaid ka igapäevase leiva lauaosaduses.
3. Rõõmusõnumit Jumala armastusest ja lepitusest Jeesuses Kristuses tuleb kuulutada kõigile – ka neile, kes seda vastu ei võta. Pealegi ei tea me kunagi, kus, millal ja kuidas meie külvatud seeme võib viimaks idaneda, võrsuda ja vilja kanda – see on üksnes Jumala käes. Meie peame olema ustavad, teades, et Tema on ustav ega jäta omasid mitte kunagi. Nagu Jeesus oma jüngritele ütles, võime ennast Jumala kätte usaldades ja oma lootust Tema armule pannes rõõmustada alati selle üle, et meie nimed on taevasse kirja pandud.